

□ Током протекле године у Србији је на радном месту смртно страдало 49 радника, објављено је у Извештају о раду Инспектората за рад за 2025. Од тог броја 33 је страдало од смртних повреда на раду, 13 од тешких повреда са смртним исходом. Међу њима је било троје држављана стране земље ван ЕУ, а две страдале су биле жене. Највише повреда које су довеле до смрти било је - петком, док је највише страдалих било старо од 51 до 60 година. Још троје радника погинуло је у такозваним колективним повредама на раду.

У 2025. години инспектори рада обавили су укупно 1.021 инспекцијски надзор поводом пријављених повреда на раду - смртних, затим тешких повреда са смртним исходом, тешких, колективних и лаких повреда на раду. Број ових надзора поводом повреда на раду годину дана раније био је 1.025.

Од надзора спроведених 2025. године због пријављених повреда на раду, Инспекторат за рад је обавио:

- 33 инспекцијска надзора поводом смртних повреда на раду (у 2023. години било је 33 надзора),
- 13 инспекцијских надзора поводом тешких повреда на раду са смртним исходом (у 2024. години: 18 надзора),
- 15 инспекцијских надзора поводом колективних повреда на раду, у оквиру којих се догодила једна смртна и две тешке повреде на раду са смртним исходом (у 2024. години: 19 колективних повреда на раду са 6 смртних и 2 тешке повреде на раду са смртним исходом),
- 910 инспекцијских надзора поводом тешких повреда на раду (у 2024. години: 912 надзора),
- 50 инспекцијских надзора поводом лаких повреда на раду (у 2024. години: 43 надзора).

"У 2025. години, укупно је на раду смртно страдало 49 лица, за 17 одсто мање него у 2024. години када је смртно страдало 59 лица", наводи се у овом извештају.

Који су најчешћи узроци повређивања на раду

Послодавци не спроводе у потпуности одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду и подзаконске акте, констатовали су инспектори.

Најчешћи узроци повређивања на раду су небезбедан рад на висини, некоришћење прописаних средстава и опреме за личну заштиту на раду (рад без заштитног шлема и заштитног опасача), као и рад у непрописно обезбеђеним ископима.

"Нека лица која су задобила смртне и тешке повреде на раду у делатности грађевинарства нису имала закључене уговоре о раду. Лица која послодавци ангажују без уговора о раду (рад 'на црно') углавном обављају повремене и привремене (сезонске) послове и ступају на рад без претходног упознавања са технологијом рада, при чему се недовољно води рачуна о њиховој стручној квалификацији за обављање тих послова, као и о њиховом оспособљавању за безбедан и здрав рад. Последица свега наведеног јесте повећан ризик од повређивања код лица која раде 'на црно', на шта недвосмислено и указују подаци о повредама на раду", указује се у извештају.

Најугроженија занимања на основу смртних повреда

Најризичније деланости су, ако се узму у обзир све специфичности и опасности везане за извођење радова и технолошки процес производње, као и примена мера за безбедан и здрав рад запослених и број повреда на раду - грађевинарство и индустрија.

"Најугроженија занимања запослених су грађевински радници различитих профила - неквалификовани радници, армирачи, тесари, зидари, возачи (аутовиљушкара, теретних моторних возила), аутомеханичари, помоћни радници, електромонтери, бравари - заваривачи и руковаоци дизалицама - крановима", указује Инспекторат за рад.

Смртне и тешке повреде на раду са смртним исходом су се, према извештају, у 2025. години најчешће дешавале у делатности:

- грађевинарства (47.8% од укупног броја смртно страдалих) ,
- индустрије (21,7%),
- пољопривреде и шумарства (10,9%),
- саобраћаја и складиштења (6,5%) .

Од 46 преминулих од смртних повреда на раду и тешких повреда са смртним исходом, 43 је било држављанина Србије и три држављанина држава ван Европске уније, 44 мушкарца и две жене.

Највише ових повреда било је петком - укупно 11.

А старосна структура страдалих показује да их је највише од 56. до 60. године живота - укупно 11, и од 51. до 55. године живота - укупно 10.

Страдало је и четири радника старија од 65 година, али и троје старости од 26 до 30 година.

Кривичне пријаве

У извештају се наводи да су у 2025. извршена 33 инспекцијска надзора поводом смртних повреда на раду и 13 инспекцијских надзора поводом тешких повреда на раду са смртним исходом, односно - 46 људи је изгубило живот услед смртних и тешких повреда на раду са смртним исходом.

Инспектори рада су, тим поводом, поднели 21 кривичну пријаву - 20 у области безбедности и здравља на раду против одговорних лица због основане сумње да су починили кривично дело изазивања опасности необезбеђењем мера безбедности и здравља на раду и једну у области радних односа против одговорних лица због ускраћивања права на основу рада и права из социјалног осигурања.

Такође, поднет је 31 захтев за покретање прекршајног поступка, од којих 19 у области безбедности и здравља на раду (15 против правног и одговорног лица, 14 против предузетника) и 12 у области радних односа (четири против правног и одговорног лица и осам против предузетника) и донето је 20 решења о отклањању недостатака из области безбедности и здравља на раду и 10 решења о забрани рада на месту рада.

У овом извештају детаљно се наводи и на који начин је дошло до повређивања на раду због којих су радници изгубили живот. На списку су ударци предметом, дављење, затрпавање, контакт са електричним напоном, здробљавање...

Колективне повреде на раду

У периоду јануар – децембар 2025. године, инспектори рада су извршили 15 инспекцијских надзора поводом колективних повреда на раду, приликом којих је 42 радника задобило повреде на раду и то: једна особа је задобила смртну повреду на раду, две тешку повреду на раду са смртним исходом, 14 особа је задобило тешке повреде на раду и 25 лаке повреде на раду.

Укупно 42 особе које су задобиле повреде у оквиру 15 колективних повреда на раду, радиле су код 16 различитих регистрованих послодаваца.

Колективне повреде на раду су се највише дешавале у делатности грађевинарства и индустрије, а потом у трговини, саобраћају и складиштењу и делатности уметност, забава, рекреација.

У колективним повредама на раду од 42 повређених 38 су држављани Србије, један је држављанин ЕУ, а троје држављана из других држава ван ЕУ.

Повређено је 35 мушкараца и седам жена.

Највише повређених у колективним повредама на раду стари су од 46 до до 55 година - укупно 18 радника.

Највише повреда дешавало се четвртком - укупно четири.

Шта је повреда на раду

Повредом на раду, по Закону о пензијском и инвалидском осигурању, сматра се "повреда осигураника која се догоди у просторној, временској и узрочној повезаности са обављањем посла по основу кога је осигуран, проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, физичким или хемијским дејством, наглим променама положаја тела, изненадним оптерећењем тела или другим променама физиолошког стања организма".

У случају када се догоди тешка, смртна или колективна повреда на раду или повреда због које запослени није способан за рад дуже од три узастопна радна дана, послодавац је дужан да је пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу унутрашњих послова најкасније у року од 24 часа од њеног настанка, наводи Инспекторат за рад.

Када добије пријаву о повреди на раду, инспектор рада је дужан да одмах испита стање на лицу места и да предузме мере ради отклањања извора и узрока који су допринели повређивању запосленог.

(H1)